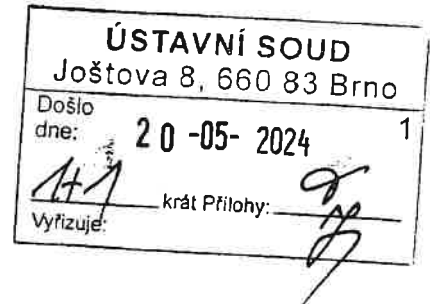

US24032823

Potvrzení o doručení dokumentu

Organizace: Ústavní soud

Základní údaje

Číslo podání: US CKDP 0008744/24

Odesílatel Obvodní soud pro Prahu 10

Věc: 16 C 49/2024, návrh Ústavnímu soudu lh 24/5

Doručeno: 20. 5. 2024 12:26:54

K Rukám:

Nepředchází

ID zprávy: DZ-204273

Do vlastních rukou: Ano

Email/DS: 8aiabyn

Spisová značka:

SP. Zn. Odesílatele: 16 C 49/2024

Seznam validací

Výsledek	Soubor	Subjekt certifikátu	Vystavitel
Příloha je validní	V1500032.PDF		
Podpis je platný	V1500032.PDF	T=vedoucí C, SERIALNUMBER=P132986, G=Ivana, SN=Pecková, CN=Ivana Pecková, OU=12, OU=úsek C, O=Obvodní soud pro Prahu 10, OID.2.5.4.97=NTRCZ-00024473, C=CZ	CN=PostSignum Qualified CA 4, O="Česká pošta, s.p.", OID.2.5.4.97=NTRCZ-47114983, C=CZ
Podpis je platný	PrijataDZ.zfo	SERIALNUMBER=S906210, CN=Informační systém datových schránek - produkční prostředí, OU=Digitální a informační agentura, O=Digitální a informační agentura, OID.2.5.4.97=NTRCZ-17651921, C=CZ	CN=PostSignum Qualified CA 4, O="Česká pošta, s.p.", OID.2.5.4.97=NTRCZ-47114983, C=CZ

OBVODNÍ SOUD PRO PRAHU 10

28. pluku 1533/29b, 100 83 Praha 10

tel. 251 447 710, fax 251 444 260, ID DS: 8aiabyn e-mail: podatelna@osoud.pha10.justice.cz

Ústavní soud
Joštova 8 660 83
Brno 2

ÚSTAVNÍ SOUD Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	20-05-2024 1
krát Přílohy: _____	
Vyřizuje: _____	

Navrhovatel: **Obvodní soud pro Prahu 10**
28. pluku 1533/29b, 100 83 Praha 10
senát 16 C
JUDr. Jana Hustedová, předsedkyně senátu

Účastníci řízení: **Parlament České republiky**
1) Poslanecká sněmovna
sídlem Sněmovní 4, 118 26 Praha 1
2) Senát
sídlem Valdštejnské nám. 4, 118 01 Praha 1

Účastníci řízení před obecným soudem:

žalobkyně: *M. P. C.*

žalovaná: Česká republika - Obvodní soud pro Prahu 4, IČO 00024414
sídlem 28. pluku 1533/29b, 100 83 Praha 10

Návrh podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky na zrušení ust. § 31 odst. 5 zákona č. 236/1995 Sb. v části „do níž se nezapočítávají doby uvedené v odst. 4“ z důvodu jeho rozporu s ústavním pořádkem s žádostí o přednostní projednání

Spisová značka navrhovatele: 16 C 49/2024

Nepředchází

I. Napadené ustanovení zákona

1. Ust. § 31 odst. 5 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu (dále jen „ZoPL“), v části „do níž se nezapočítávají doby uvedené v odst. 4“
2. Uvedeným ustanovením je § 31 odst. 5 ZoPL stanoveno, že při hodnocení rozhodné doby pro zvýšení platového koeficientu soudci okresního soudu z 1,01 na 1,14, krajského soudu z 1,09 na 1,26 a vrchního soudu z 1,17 na 1,33 lze postupovat podle předchozích ustanovení pouze za podmínky, že soudce v jejím průběhu skutečně vykonával funkci soudce nejméně po dobu tří let, do níž se nezapočítávají doby uvedené v odstavci 4.

II. Aktivní legitimace navrhovatele a skutkový popis věci

1. Navrhovatel vede pod sp. zn. 16 C 49/2024 řízení, jehož předmětem je žaloba žalobkyně o zaplacení 35 520 Kč, kterého se domáhá na žalované jako svém zaměstnavateli s odůvodněním, že se jedná o rozdíl v platu za měsíce listopad a prosinec 2023.
2. Svůj nárok žalobkyně opírá o skutečnost, že nebyt znění § 31 odst. 5 ZoPL, byla by žalobkyně zařazena od února 2023 do 3. platového koeficientu ve smyslu § 28 odst. 1 ZoPL. Po návratu z rodičovské dovolené byla žalobkyně ke dni 1. 10. 2023 zařazena do 3. platového koeficientu ve smyslu § 28 odst. 1 ZoPL. Následující měsíc, tj. v listopadu 2023, byla však žalobkyně zařazena zpět do 2. platového koeficientu s tím, že ze strany žalované došlo k chybnému výkladu ustanovení o platu soudce a po dobu dalších 19 měsíců žalobkyni postup do vyššího platového koeficientu nenáleží. Napadeným ustanovením zákona došlo k zařazení žalobkyně do 2. platového koeficientu až do 31. 3. 2025 a následně žalobkyně postoupí rovnou do 4. platového koeficientu. Nebyt napadeného znění zákona, byla by žalobkyně již zařazena do 3. platového koeficientu, a to nejpozději od února 2023, a do 4. platového koeficientu od 1. 11. 2024.
3. Pro popsání rozpor navrhla žalobkyně obecnému soudu, aby věc předložil Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení tohoto ustanovení ve vztahu k soudcům okresních, krajských, vrchních soudů, Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu.

III. Důvody, které vedou navrhovatele k závěru o možném rozporu napadeného ustanovení s ústavním pořádkem

1. Obecný soud jako navrhovatel posoudil žalobu žalobkyně, když vzal v potaz její argumenty o rozporu napadených ustanovení zákona a jejich přijetí s ústavním pořádkem, které jsou následující:
2. Právní úpravu § 31 odst. 5 ZoPL žalobkyně považuje za svévoli zákonodárce, když pro způsobenou nerovnost neexistuje žádné racionální odůvodnění.
3. Omezení růstu platu dle § 31 odst. 5 ZoPL po dobu prvních 3 let od nástupu do funkce soudce dopadá pouze na začínající soudce, kteří nastoupí po ukončení 5. roku a před počátkem 9. roku rozhodné doby. V období prvních 3 let od nástupu soudce do funkce se možná podle zákonodárce měl začínající soudce seznamovat s agendou a prací na soudu, a proto mu nepřisluší vyšší plat (jedná se o domněnku, důvodová zpráva neuvádí ničeho). Tato výjimka však nedopadá na všechny soudce, ale pouze na ty, kteří nastoupí mezi 6. a ukončeným 8. rokem praxe. Z tohoto důvodu je ustanovení diskriminační z důvodu věku. Nadto nedává v současné úpravě žádný smysl, když od roku 2022 je třeba před tím, než se může zájemce o funkci soudce vůbec do výběrového řízení přihlásit, absolvovat minimálně roční přípravu justičního kandidáta (§ 112 a násl. zákona o soudech a soudcích). Ostatní podmínky uvedené v § 117 odst. 2 zákona o soudech a soudcích jsou pak časově natolik náročné, že výjimka stanovená

v § 31 odst. 5 ZoPL na tyto soudce již často bude ani dopadat, neboť v době nástupu do funkce budou mít započítatelnou praxi delší než 9 let.

4. Pokud již samotné ustanovení § 31 odst. 5 ZoPL může být diskriminační, o to více rozporná je pak jeho část „do níž se nezapočítávají doby uvedené v odstavci 4“ dopadající pouze na osoby, které založí rodinu v „nevhodné“ době, neboť základní vojenská služba již není povinná, a výše uvedená výjimka ze zápočtu rozhodných dob dle § 31 odst. 4 ZoPL ve spojení s § 31 odst. 5 ZoPL dopadá pouze na rodiče.
5. Z výše uvedeného totiž plyne, že pokud soudce nastoupí do výkonu funkce v době, kdy se mu nezapočítá do rozhodné doby více jak 5 let praxe, nebo v době, kdy se mu započítává více jak 9 let praxe, pak podmínka uvedená v § 31 odst. 5 ZoPL na něj nedopadá vůbec, a tedy i doba MD a RD se mu započítává do rozhodné doby bez dalšího.
6. Nezapočtení doby MD a RD do rozhodné doby pro stanovení platového koeficientu je tak diskriminační vůči rodičům.
7. Dle § 60 odst. 1 zákona o soudech a soudcích, ve znění účinném od roku 2003, je jednou z podmínek pro výkon funkce soudce dosažení věkové hranice nejméně 30 let.
8. Žalobkyně dotazem na Ministerstvo spravedlnosti ČR, jednotlivé krajské soudy a náhodně vybrané okresní soudy zjistila, že v posledních 20 letech bylo jmenováno celkem 1 555 soudců, z toho 911 žen, tj. 59 %. V letech 2019 až 2023 (posledních 5 let) bylo jmenováno 419 soudců, z toho 249 žen, tj. rovněž 59 %. Až na ojedinělé výjimky čerpají MD a RD soudkyně, když soudci čerpali RD za posledních 5 let jen v jednotkách případů (Krajský soud v Praze, okresní soud v obvodu Krajského soudu v Hradci Králové). Soudkyně — ženy ukončují zpravidla vysokoškolské vzdělání ve věku 25 až 26 let. Po 31eté praxi, která je podmínkou pro umožnění přihlášení se k profesním zkouškám dosahují věku v průměru 28 až 29 let. Data o věku osob, jež skládají profesní zkoušky, nejsou k dispozici.
9. S ohledem na výše uvedené mohou nastupovat ženy - soudkyně k výkonu funkce nejdříve v době, kdy je pravděpodobné, že budou odcházet na MD a následně na RD, neboť v posledních 9 letech je průměrný věk žen při narození dítěte již přes 30 let.
10. Ustanovení je tak nepřímo diskriminační vůči ženám - soudkyním.
11. Obecně je plat ve veřejném sektoru upraven v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění rozhodném (dále jen ZP), konkrétně v § 123 odst. 4 ZP, dle kterého zaměstnavatel zařadí zaměstnance do platového stupně podle doby dosažené praxe, doby péče o dítě a doby výkonu vojenské základní (náhradní) služby nebo civilní služby (dále jen "započítatelná praxe"). Dle § 123 odst. 6 písm. d) ZP Vláda stanoví nařízením podmínky pro určení započítatelné praxe. Tímto je nařízení Vlády 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě (PPZ), které v § 4 odst. 5 písm. a) uvádí, že v plném rozsahu, nejvýše však celkovém rozsahu 6 let, započte zaměstnavatel zaměstnanci dobu skutečného čerpání MD, další MD nebo RD nebo trvalé péče o dítě nebo děd nejvýše v rozsahu odpovídajícím délce MD a další MD nebo RD platné v době této péče podle jiného právního předpisu.
12. Ačkoliv je ZoPL lex specialis k ZP, žalobkyně nevidí důvod, proč by se měl v otázce započítávání rozhodných dob odlišovat od ustanovení ZP a na něj navazujícího podzákoného předpisu, který v rozsahu 6 let dobu čerpání RD započítává bez ohledu na skutečnost, v jakém stupni dle započítatelné praxe zaměstnanec je.

13. Nadto je s pozicí soudce (oproti většině jiných zaměstnání i ve státním sektoru) spojeno mnoho restriktivních opatření, která zasahují do osobního života soudce a která nepřestávají platit ani v době, kdy soudce pro překážku čerpání MD či RD svoji funkci skutečně nevykonává. Mezi těmito je i výrazné omezení vedlejších příjmů. Dle § 85 zákona o soudech a soudcích soudce nesmí ode dne, který je stanoven jako den nástupu do funkce, až do zániku funkce soudce kromě výkonu funkce soudce a funkcionáře soudu a dalších málo výjimek stanovených zákonem zastávat žádnou jinou placenou funkci ani vykonávat jinou výdělečnou činnost. Výše platu soudců tak má mj. odrážet i skutečnost, že se jedná o jejich jediný příjem, a má tak garantovat odpovídající materiální zabezpečení (§75 odst. 1 zákona o soudech a soudcích), a tedy svým způsobem kompenzuje skutečnost, že se jedná zpravidla o jediný příjem soudců.
14. Soudkyním je na základě výše uvedeného zákonného ustanovení i po dobu MD, ale zejména RD, zakázáno stejně jako ostatním soudcům pobírajícím plat (a samozřejmě skutečně vykonávajícím funkci soudce) vykonávat jinou výdělečnou činnost. Soudkyně si tak na rozdíl od zaměstnanců a jiných ústavních činitelů nesmí v průběhu MD či RD přivydělávat k rodičovskému příspěvku (§ 85 zákona o soudech a soudcích), a jsou tedy odkázané na státní příspěvek, vlastní úspory a partnera. Tato skutečnost nejen že není kompenzována, ale následně jsou ještě soudkyně (a státní zástupkyně) jedinou penalizovanou skupinou žen pracujících ve veřejném sektoru, když založí rodinu v době prvních 3 let výkonu funkce.
15. Ustanovení je ve svém důsledku o to absurdnější, že doba MD a RD je do praxe započítávána a po reálném odpracování 3 let postupuje žena po RD nikoliv do 3., ale často do vyššího platového stupně.
16. V ZoPL rovněž není nijak omezeno, v jakém rozsahu úvazku je třeba pracovat, a rozhodná doba se tedy počítá shodně pro úvazky plné i zkrácené. Pokud je tedy sledovaným cílem § 31 odst. 5 ZoPL odměňovat osoby podle jejich zkušeností, nemůže být ustanovení omezující právo na rovné odměňování proporcionální ke sledovanému cíli. Ad absurdum by soudkyně mohla po MD nastoupit na 20% úvazek zpět a po celou dobu RD by jí byla doba praxe počítána. Ani z tohoto hlediska úvaha o získávání dostatečné praxe u začínajících soudců pak nedává smysl.
17. Ve své podstatě je tak část § 31 odst. 5 ZoPL diskriminační a v rozporu s ústavním pořádkem, konkrétně čl. 1 a 3 Lisiny (rovnost bez rozdílu pohlaví). čl. 28 (právo na spravedlivou odměnu), a čl. 32 (ochrana rodičovství a rodiny).
18. Právní úprava je rovněž v rozporu s právem Evropské unie.
19. Úprava ZP a PPZ, potažmo i ZoPL, je jedním z legislativních nástrojů, jak sjednocovat rodinný a pracovní život. Na tuto oblast je v posledních letech kladen zvýšený důraz, čemuž odpovídá i skutečnost, že ke snaze o harmonizaci soukromého a pracovního života dochází i na nadnárodní úrovni (např. SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2019/1158 ze dne 20. 6. 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU). V současných podmínkách, kdy stát dlouhodobě preferuje osobní péči jednoho z rodičů po dobu prvních 3 let věku dítěte, čemuž odpovídá počet státem zřízených zařízení pro denní péči o děti ve věku do 3 let (tzv. jesle), ale i ochranná doba 3 let pro rodiče na MD a RD, kdy s ním nemůže zaměstnavatel až na výjimky rozvázat pracovní poměr, je běžné, že rodič po dobu 3 let možnost čerpání MD a RD využívá. Přestože na RD mohou oba rodiče, i nadále převažuje výrazně počet pečujících žen nad pečujícími muži (viz odpovědi krajských a okresních soudů k počtu pečujících osob dle pohlaví). Ve veřejném sektoru je pak skutečnost, že zaměstnanec z důvodu péče o rodinu nevykonával pracovní činnost zohledněna v tom, že je tato doba započítávána do doby

rozhodné pro zařazení do platových tříd a platových koeficientů. Tímto způsobem zákonodárce předchází rovněž do jisté míry nerovnosti v odměňování na základě pohlaví, když jsou to i nadále převážně ženy, na které přerušování reálného prohlubování praxe dopadá.

20. Další významnou směrnicí v této oblasti je SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání, která je prováděcím předpisem k čl. 141 Smlouvy o založení Evropského společenství. Ta v bodě 25 Preambule uvádí, že „Z důvodu srozumitelnosti je rovněž vhodné přijmout výslovné ustanovení týkající se ochrany zaměstnaneckých práv žen na mateřské dovolené, zejména jejich práva na návrat na stejné nebo rovnocenné pracovní místo tak, aby v důsledku této dovolené nebyly zhoršeny jejich podmínky a aby měly prospěch z veškerých zlepšení pracovních podmínek, na které by měly během své nepřítomnosti nárok“ Čl. 15 pak výslovně uvádí, že: „Žena na mateřské dovolené má po skončení mateřské dovolené nárok vrátit se na stejné nebo rovnocenné pracovní místo za podmínek, které nejsou méně příznivé, a na prospěch ze zlepšení pracovních podmínek, na který by měla nárok během své nepřítomnosti.“ Je zřejmé, že zákonná úprava ZoPL je přímo v rozporu s výše uvedeným, když soudkyněmi zařazeným do 2. platového koeficientu po dobu čerpání MD, a rovněž RD, nenáleží započtení této doby do praxe a po návratu z MD a RD nenastupují za podmínek, jako kdyby MD a RD nečerpaly.
21. Žalobkyně rovněž odkazuje na doporučení Výboru ministrů Rady Evropy ze dne 17. listopadu 2010 o soudcích CM/Rec(2010)12 (<https://rm.coe.int/09000016805afb78>), které nahradilo dřívější doporučení. Z čl. 54, který se týká odměňování soudců, vyplývá, že u soudců by v době nemoci a mateřské nebo otcovské dovolené měly existovat záruky pro zachování přiměřené výše jejich odměny. Jak již bylo uvedeno výše, u soudců nejen že si nemohou v době čerpání rodičovského příspěvku najít vedlejší příjem, což není nijak kompenzováno, ale po návratu k faktickému výkonu funkce jim tato doba není započítávána v rozporu se vším výše uvedeným do praxe, a to ještě za situace, kdy ostatní státní zaměstnanci nemají žádný přívýdělek zapovězen. Po dobu čerpání RD je tak soudce zcela odkázán na rodičovský příspěvek, jehož výše činila při jeho čerpání do věku 3 let dítěte v době, kdy jej čerpala žalobkyně, 10 000 Kč měsíčně.
22. Právní úprava ZoPL ve spojení s omezeními v zákoně o soudech a soudcích jde tedy zcela opačným směrem než právo EU, když soudkyněm nejen že zapovídá růst platu po dobu, kdy se věnují péči o malé dítě, a po návratu z RD jsou penalizovány nižší odměnou za svoji práci, ale rovněž jim po dobu, kdy se věnují péči o dítě, stát zakazuje jako jediné skupině žen možnost přívýdělků, kdy tento by jinak mohl být dokonce i v podobě prohlubování praxe či minimálně kontaktu s praxí, když by bylo reálně možné pro ženu soudkyni pracovat např. na pár hodin týdně jako asistent soudce apod.
23. Žalovaná se zároveň vyjádřila, že nemá námitek k předložení věci Ústavnímu soudu a s postupem ve smyslu § 95 odst. 2 Ústavy.
24. S ohledem na to, že obecný soud dospěl k závěru, že napadená ustanovení zákona mohou být posouzena jako v rozporu s ústavním pořádkem, nezbyvá mu než předložit věc postupem ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy Ústavnímu soudu s návrhem na jejich zrušení.

IV. Závěrečný návrh

Obvodní soud pro Prahu 10 navrhuje, aby Ústavní soud pro rozpor s ústavním pořádkem postupem dle čl. 95 odst. 2 Ústavy přezkoumal a případně zrušil § 31 odst. 5 v části „do níž se

nezapočítávají doby uvedené v odst. 4“ zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu.

V. Žádost o přednostní projednání

Navrhovatel si současně dovoluje Ústavní soud požádat o přednostní projednání tohoto návrhu, a to s ohledem na obavu, že žalobkyně má být pouhým plynutím času zařazena podle platné právní úpravy do vyššího platového tarifu již od 1. 4. 2025.

Praha dne 13. 5. 2024

JUDr. Jana Hustedová v. r.
předsedkyně senátu 16 C
Obvodní soud pro Prahu 10